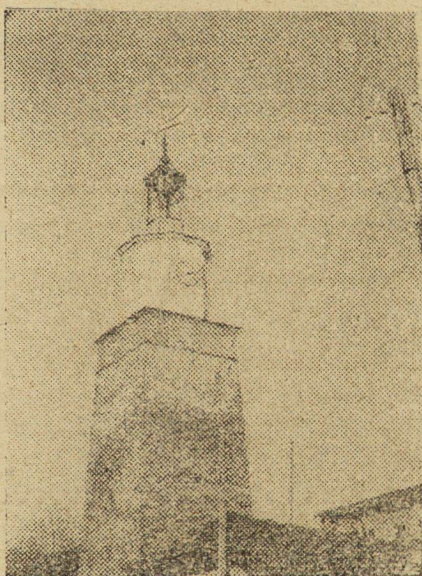

Обсегъ и привилегии.

Килифарево нѣкога лежало по-нагоре, въ колѣното на завоя, днешната мѣстность Парцалитѣ, отъ дветѣ страни на Гръцки долъ¹⁾. Сетне постепенно то напускато казаната мѣстность и се спускало надолу по наклона покрай рѣката. Назначението на това село отъ край време е било да пази устието на рѣката. То е било свързано съ отсрещното Градище и отъ Стражарницата при развалинитѣ на стария манастиръ върху планинския гребень, 2 километра по-горе отъ сегашния манастиръ. Въ времето на Второто българско царство то пакъ е изпълнявало длъжността пазачъ на пътя по долината за Хаинския проходъ и обратно, като седалище, въ което е пребивавалъ български боляринъ съ титлата кефилия.

Турцитѣ запазили сжщата служба на селото и го приброили къмъ Дервенджийскитѣ общини. Споредъ това Килифарево е било привилегирована община, както и другитѣ привилегировани общини, за които говорихме (Кованлъкъ, Церова Кория, Кжпиново, Миндя, Киселчово, Плаково). Съ течение на времето селото се разширявало; къмъ него се прибавяли колиби, изникнали въ усилни времена. (Върлинка, Малчовци, Нацовци, Бойчовци, Габровци, Голѣманитѣ, Димитровци, Зънзаритѣ, Първовци, Свирцитѣ и др.).

Обсегътъ на Килифарското землище се вижда отъ следния Ферманъ-худутнаме за собственността на землището и за неговитѣ граници. Този ферманъ е издаденъ отъ султанъ *Селимъ II* (1566 — 1574 г.):

Селски часовникъ.

¹⁾ Името Гръцки долъ е останало отъ преселници или колонисти българи отъ Търново или Арбанаси, които се носѣли и говорѣли по гръцки. Тия преселници около слънчовия, прохладенъ и лесистъ на времето си долъ, сж дирѣли безопасно или здравно мѣсто. Килифарци, както и другитѣ селяни, наричали такива преселници гръци. Това обяснение има значение и за колибитѣ Гърцитѣ, родното село на войводата *Филип Тотю*. По този долъ имало розовари отъ розови градини северно на Балкана.